

Mežsaimnieciskā darbība kā viens no mazā ērgļa *Aquila pomarina* ligzdošanas sekmes ietekmējošiem faktoriem

Dr.biol. U. Bergmanis, M.biol. A.Petriņš
LU BF 16.01.2009.

Skaits 2800-5200

(Bergmanis, U.; Petrins, A.; Cirulis, V.; Matusiak, J.; Kuze, J. 2006)

Pašlaik Latvijā varētu ligzdot vidēji **3264** pāri
jeb 20% no pasaules populācijas

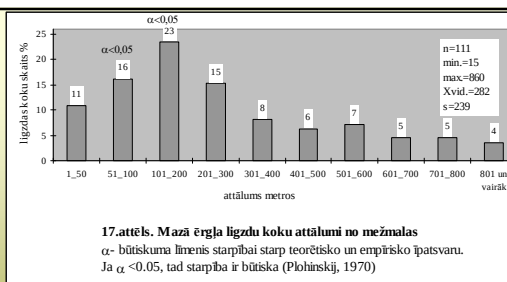
Dispersi ligzdojoša suga - Natura 2000
atrodas tikai **6%** no ligzdošanas teritorijām

Samazinājums – pēdējos 5 gados – ap 20%

Skaita samazināšanās iemesli saistībā ar mežsaimniecību

- Intensīvs mežsaimnieciskais spiediens
(no traucējuma līdz kailcirtei)

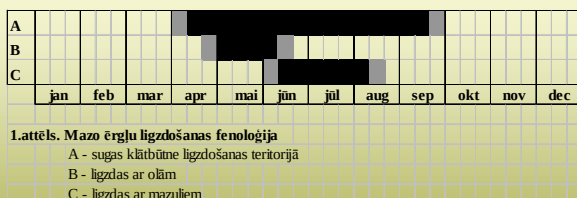
Vairāk privātajos mežos, tajos ligzdo apmēram
puse no mazajiem ērgļiem.

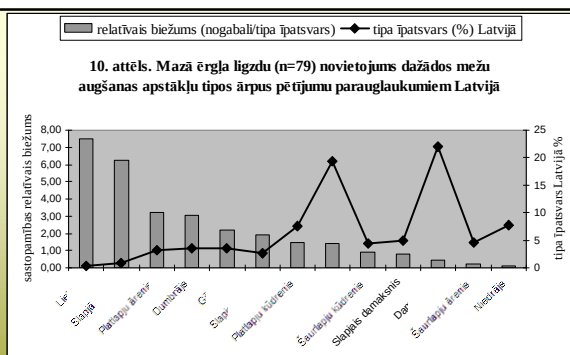
Mazais ērglis ligzdo mežmalas zonā
(meža masīva malā).

Visvairāk (65%) – **1-300 m**
attālumā no mežmalas.

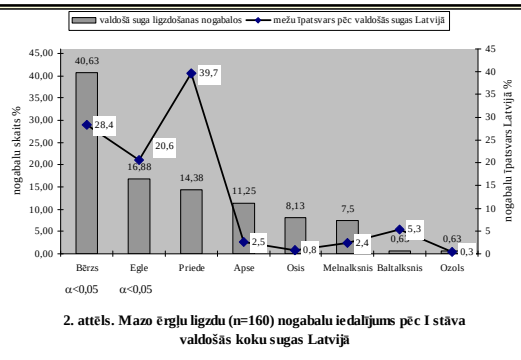
Sezonalitāte

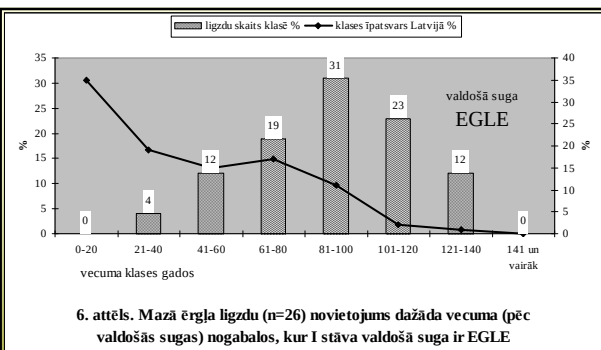
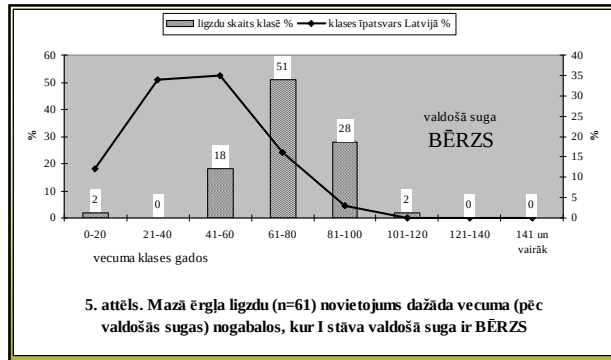
Pret traucējumiem jūtīgākais periods ir olu
perēšanas un šķīlšanās laiks - no **20.aprīļa**
līdz **20. jūnijam**.

Ligzdošanas iecirkņu apdraudējums ar
meža meliorāciju (t.sk. meliorācijas sistēmu
renovāciju) minerālzemēs.

Ligzdas koka sugas izvēlē izšķirošā nozīme ir nevis audzē dominējošai, bet konkrētai koku sugai

1.tabula. Mazā ģirģis ligzdu nogabalu (n=157) sadalījums pa vecuma klāšēm (%) pēc I stāva valdošās koku sugas

Vecuma klase	<41	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-un vairāk	Cirietu samieģušo nogabalu īpatsvars (%) kopējā valdošās koku sugas mežos	Cirietu samieģušo nogabalu īpatsvars (%) kopējā valdošās koku sugas mežos	Ligzdu īpatsvars (%) pēc valdošās koku sugas
PRIEDE	0,64	1,91	3,82	4,46	3,18	0,64	1,91	0,64	1,91	0,64	19	3,19	17
EGLE	0,64	1,27	0,64	1,91	1,27	4,46	1,91	3,18	0,64	1,91	68	12,10	18
OSIS	0,64	1,27	1,27	1,27	2,55	0,64	0,64	0,64	0,64	0,64	42	3,19	8
BĒRZS	0,64	1,27	1,27	1,27	12,74	3,18	0,64	0,64	0,64	0,64	62	24,20	39
MELNALKSNIS	1,27	2,55	2,55	1,27	0,64	0,64	0,64	0,64	0,64	0,64	46	3,19	7
APSE	0,64	2,55	1,91	2,55	2,55	0,64	0,64	0,64	0,64	0,64	72	10,84	11

56,71% cirietu samieģušas audzes (pa labi no baltās līnijas), kas tiktu nocirstas saskaņā ar jauno "Meža likuma" projektu, ja likums negarantētu apdraudēto sugu aizsardzībai nepieciešamos pasākumus

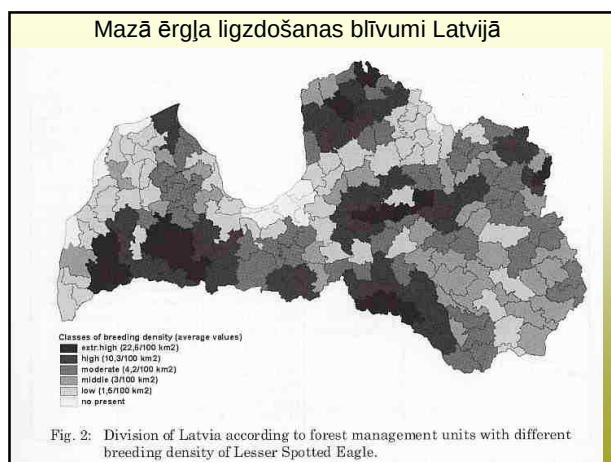
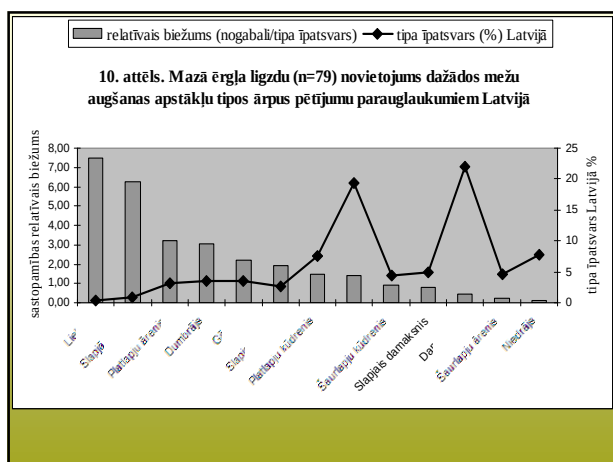
Mazā ģirģis ligzdvietu nociršanas apdraudējums 2000. gadā (Bergmanis, U 2000 Mazā ģirģis aizsardzības plāns, LOB)

Risinājumi

- Mežsaimnieciskās darbības pavasara brīvdienas (klusuma periods) meža nogabalos ap mazo ģirģis ligzdām no 1.aprīļa līdz 31.jūlijam (20.aprīlis-20.jūnijs) (svarīgi arī citām sugām, termiņi jāprecizē)

- Mikroliegumu veidošana

- Mazo ģirģis apdzīvoto mežu augšanas apstākļu tipu mežos, lielākos par 100 ha, līdz 200 m platā meža malas joslā, kas robežojas ar lauksaimniecībā izmantojamām zemēm, izveidot IAI ar aprēķinu, lai katrā meža kvartālā kā IAI būtu vismaz viens meža audzes nogabals -vismaz 10ha, ar valdošās koka sugas vecumu ne mazāku par 70 gadiem lapu koku audzēs un ne mazāku par 80 gadiem skuju koku audzēs

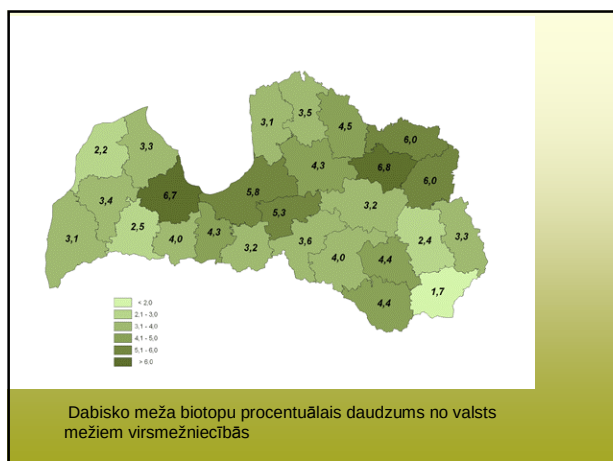

- mežos, **mazākos par 100 ha**, izveidot ne mazāk kā divus IAI ar aprēķinu, lai katrā meža kvartālā kā IAI būtu vismaz viens mežaudzes nogabals - vismaz **15 ha**, ar valdošās koka sugas vecumu ne mazāku par 70 gadiem lapu koku audzēs un ne mazāku par 80 gadiem skuju koku audzēs

- kailcirtēs atstājāmie vismaz 5 koki /ha (bērzi, oši, ozoli, melnalkšņi) ir ar caurmēru ne mazāku par **40** centimetriem.

Mikrolietumi mežā ligzdojošām sugām

Suga	ML skaits	ML platība	NP+	ML	Kopā	ML faktiski	Populācija (vid.)	Aizsardz. %	% no pilna
Melnais stārķis	600	12000	6	164	170	2938,6	600	28,3 %	24,5 %
Lielā gaura	20	120	3	0	3	0	125	2,4 %	0 %
Melnā kija	10	200	0	1	1	18,6	20	5,0 %	9,3 %
Jūras ērglis	20	2500	0	17	17	969,4	55	30,9 %	38,6 %
Čūskērglis	10	200	0	0	0	0	13	0 %	0 %
Mazais ērglis	800	16000	3	124	127	2068,7	3000	4,2 %	12,9 %
Vidējais ērglis	10	1250	0	0	0	0	3	0 %	0 %
Klīnais ērglis	10	1250	2	4	6	273,9	8	80,0 %	21,9 %
Zvērērglis	100	600	5	34	39	207,1	125	31,2 %	34,5 %
Mednis	500	25000	9	365	374	19380,6	483	77,5 %	77,4 %
Meža balodis	200	1200	10	31	41	192,1	350	11,7 %	16,0 %
Ūpis	20	600	0	11	11	382,3	40	27,5 %	63,7 %
Apodziņš	90	540	10	6	16	47,0	4350	0,4 %	8,7 %
Bikšainais apogs	100	600	5	6	11	54,1	1000	1,1 %	9,0 %
Zaļā vārpa	40	240	0	8	8	41,3	25	32,0 %	17,2 %
Zaļā dzirne	10	60	0	0	0	0	55	0 %	0 %
Vidējais dzenis	180	1080	16	15	31	164,9	1750	1,8 %	15,3 %
Baltmugurdzenis	200	1200	16	71	87	642,8	2250	3,9 %	53,6 %
Tīrpirkstu dzenis	150	900	24	58	82	468,0	2000	4,1 %	52,0 %
% no meža platības Latvijā (2001)			2,3 %			1,0 %			

Izdalītie (P)DMB

	skaitis	platība ha
VAS "Latvijas valsts meži"	36537	60982
Meža pētīšanas stacija	131	147
Gaujas nacionālais parks	599	1149
Ķemeru nacionālais parks	1710	3164
Krustkalnu dabas rezervāts	50	93
Teiču DR	80	228
Citi fizisku un juridisku personu īpašumā esošie meži	258	802
Kopā:	39285	66337

Dati apkopoti uz 18.07.2008

Paldies!